

RAPPORT

Spørreundersøkelsen

«Ungdom og alkohol»

BYDEL ULLERN 2007

**Bjørnsletta og Øraker ungdomsskoler (9. og 10. trinn)
og Ullern videregående skole (VG1)**

Utarbeidet av SaLTo-kordinator Henning Jacobsen
og konsulent Silje Vie Solhjell i samarbeid med de aktuelle
skolene og Klaus Hennem Produksjon AS

INNLEDNING

Bakgrunn for undersøkelsen

Undersøkelsen er initiert av SaLTo-nettverket i Ullern bydel. Nettverket ble etablert høsten 2006, og er et samarbeid mellom bydel, politi og skole. I SaLTo strategi- og handlingsplan for perioden 2007 – 2010 er ungdoms alkoholbruk valgt som ett av fire satsningsområder: ”SaLTo Ullern skal ha tilegnet seg god kunnskap om ungdoms drikkemønster, og i samarbeid med foresatte og ungdom selv ha gjennomført målbare tiltak for å bevisstgjøre og ansvarliggjøre begge grupper. Siktemålet for perioden er å heve gjennomsnittlig debutalder, samt å redusere ungdoms bruk (mengde og hyppighetsgrad) av alkohol”.

Som en plattform for dette arbeidet ble det derfor opprettet en tverrfaglig nettverksgruppe, bestående av representanter fra ulike tjenestesteder: Øraker ungdomsskole, Bjørnsletta ungdomsskole, Ullern videregående skole, Barnevernet, Skolehelsetjenesten, Majorstua politistasjon, aktivitetshuset Stoppestedet, FAU Øraker og Ullern Idrettsforening. SaLTo-kordinator i bydelen har ledet arbeidet. Som en opptakt til arbeidet har vi sett det som viktig å kartlegge situasjonen i bydelen med hensyn til ungdoms bruk av alkohol.

Målgruppe

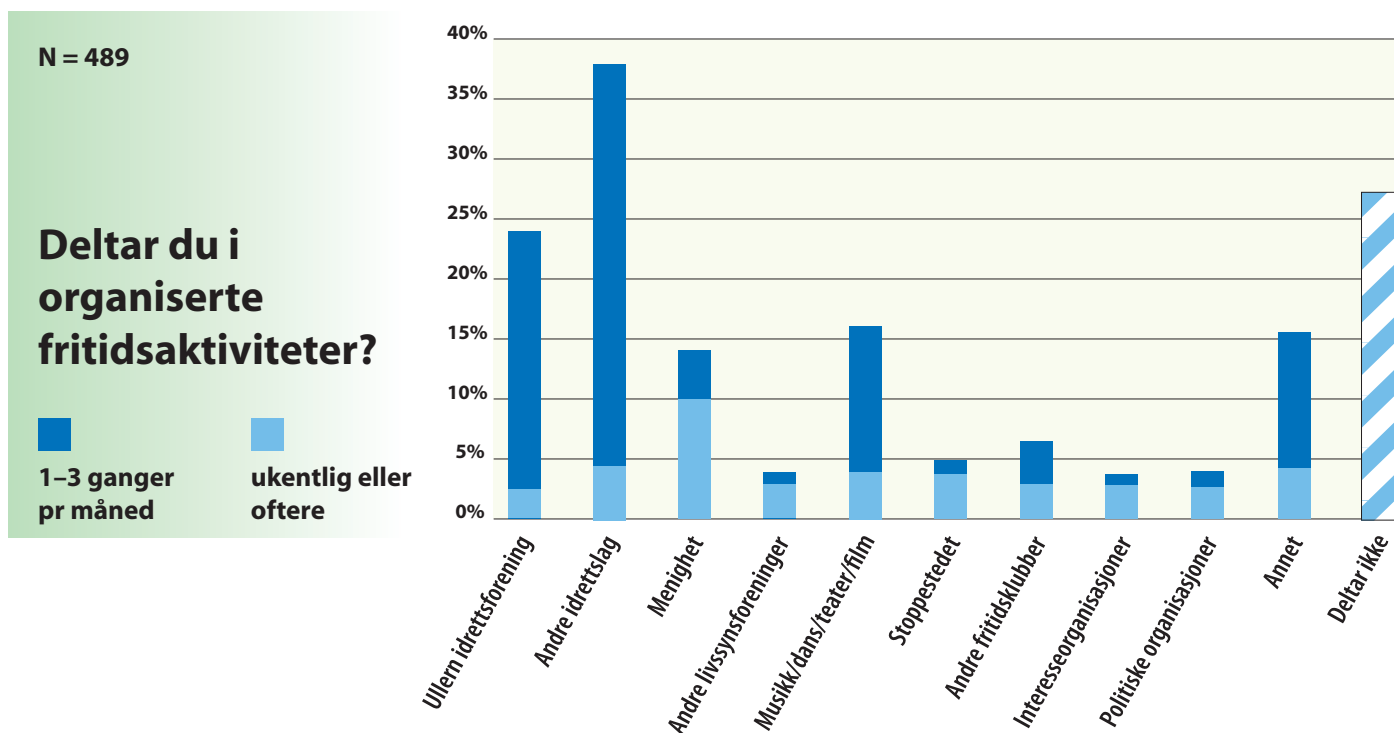
Vi valgte å fokusere på den yngre del av ungdomsgruppen, det vil si 13 – 15 åringene. I følge mer omfattende ungdomsundersøkelser, er det i disse årene majoriteten av ungdom debuterer og utvikler et drikkemønster. På denne bakgrunn ønsket vi å få konkrete og lokale tall, slik at vi med sikkerhet kunne få vite hvor Ullern-ungdommen befinner seg i dette bildet. For enkelhets skyld definerte vi målgruppen i forhold til skolealder: Ungdomsskolenes 9. og 10. trinn, samt videregående trinn 1 ble derfor definert som målgruppe. Vi besluttet å utelate 8. trinn, da dette årskullet allerede er engasjert i et by-omfattende skoleprogram i Oslo (Unge & Rus).

Skolen pekte seg da naturlig ut som arena for selve gjennomføringen. Her ville vi i utgangspunktet treffe hele populasjonen (med unntak av de som av ulike grunner ikke var på skolen den aktuelle dagen). I samarbeid med skolene ble det besluttet å avsette en skoletime til dette. Det ble sendt ut brev til foreldrene med informasjon om undersøkelsen og at de som ønsket det kunne reservere barna sine fra deltakelse. Det var ingen foreldre som benyttet seg av denne muligheten. Totalt deltok 489 elever, som fordelte seg slik: Øraker 194 stk., Bjørnsletta 120 stk og Ullern 175 stk. I forhold til klasse-trinn ble fordelingen slik: 9. klasse 167 stk., 10. klasse 147 stk. og VG1 175 stk. I forhold til kjønn: 52,8 % gutter og 47,2% jenter.

PRESENTASJON AV DATA

1. Ungdom i Ullern

Totalt deltok 489 elever ved Bjørnsletta, Øraker og Ullern skole i undersøkelsen. Av disse oppgir 69 % at de er bosatt i bydelen. Nesten 90 % av elevene på ungdomstrinnet bor i Ullern, mens kun en tredjedel av elevene på VG 1 bor i bydelen. Det store flertallet av elever som er bosatt i Ullern har bodd i bydelen over en periode på minst 10 år. Dette tyder på at bopatternet i bydelen er relativt stabilt. 94,5 % av ungdommene i undersøkelsen oppgir at de trives svært eller ganske godt der de bor, noe som må sies å være svært positive tall. 67,7 % av elevene bor sammen med begge foreldrene, mens litt over 30 % bor sammen med en av foreldrene eller hos begge foreldre uten at disse bor sammen.

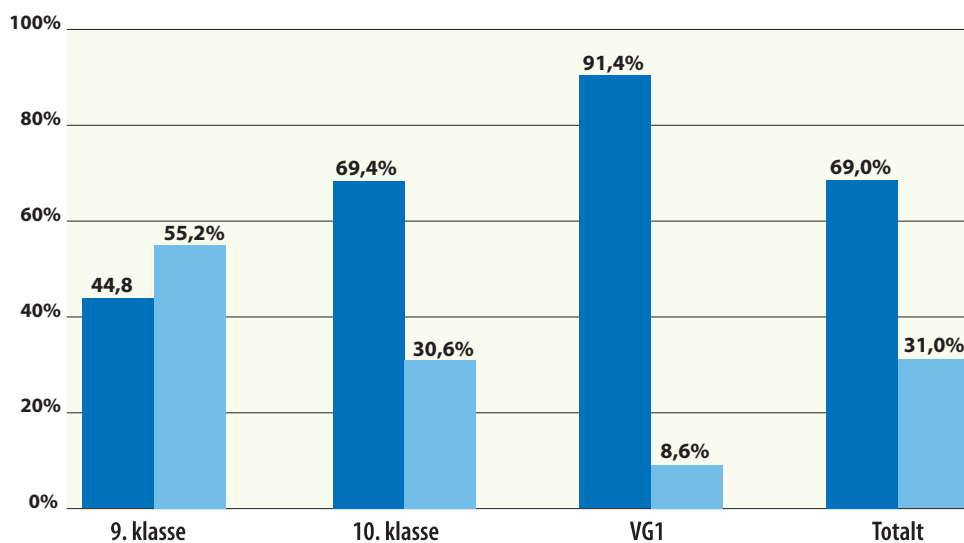
I undersøkelsen svarer 73 % av elevene at de deltar i organiserte fritidsaktiviteter. Elevene på de laveste klassetrinnene er mest aktive, deltagelsen synker med alderen. Idrettslagene er den store vinneren blant organiserte fritidstilbud; over halvparten av elevene er aktive i Ullern IF eller andre idrettslag ukentlig eller oftere. 16 % av elevene svarer at de driver med organiserte aktiviteter innen musikk, dans, teater eller film en til tre ganger i måneden eller oftere. Elevenes fritidsmønster avslører at det fremdeles eksisterer en noe tradisjonell kjønnsfordeling; det er en klar overvekt av jenter som deltar i kulturaktiviteter,

mens flertallet av de aktive i idrettslagene er gutter. En kan også merke seg at deltagelsen i menigheter er relativt høy blant ungdom i Ullern (14,1%).

Tilsvarende spørreundersøkelse for 9. og 10. klassetrinn i Grorud bydel *) viser at ungdom i den bydelen i større grad deltar i idrett (74,2 %), kulturaktiviteter (30,6 %) og fritidsklubber (20,4 %). I Ullern er det svært få ungdommer som benytter seg av fritidsklubber (10,9 %) . På spørsmål om hvor en oftest er sammen med venner, svarer flertallet at de er hjemme hos hverandre på besøk (87,9 %) eller på fest (34,2 %), eller at en møtes i friluft (36,8 %). Mange trefes også for å gå på kjøpesenter eller kafe og kino sammen.

2. Hvor mange drikker?

Alle ungdommer som deltok i undersøkelsen ble spurt om de noen gang har drukket så mye alkohol at de har følt seg beruset:

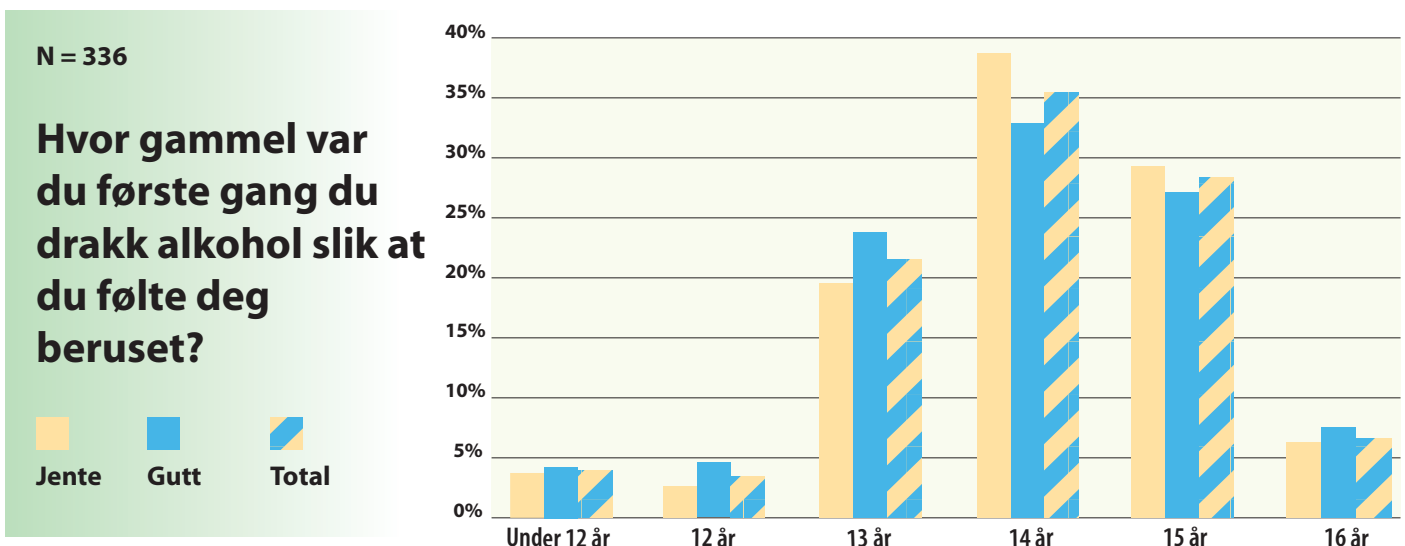
Dersom en sammenligner tallene fra Ullern med tilsvarende undersøkelse blant 9. og 10. klassetrinn i bydel Grorud ser en at langt flere Ullern-ungdommer i denne aldersgruppen har drukket seg beruset. I Grorud *) hadde 31,5 % drukket seg beruset, i Ullern er andelen 57,1 % av alle elever på 9. og 10. trinn. I den store Ung i Oslo-undersøkelsen fra 2006 **) svarte 38,6 % av elevene ved 9. og 10. trinn samt VG 1 i hele Oslo at de hadde drukket seg tydelig beruset siste år. I Ullern hadde 56 % av samme ungdomsgruppe drukket seg beruset siste år. Denne undersøkelsen bekrefter at ungdom i Ullern ligger godt over gjennomsnittet i Oslo i forhold til bruk av alkohol.

Tabellen på neste side viser hvilke rusmidler ungdommene i Ullern bruker:

	Har du prøvd ett eller flere av følgende rusmidler:			
	Nei, aldri	En gang	Flere ganger	Antall svarte
Øl	11,3%	12,5%	76,2%	487 stk
Vin	16,8%	18,7%	64,5%	487 stk
Brennevin	38,9%	14,7%	46,4%	483 stk
Rusbrus	27,7%	15,7%	57,2%	484 stk
Hasj/Marihuana	85,6%	6,9%	7,5%	479 stk
Andre rusmidler	77,5%	7,6%	14,9%	471 stk

3. Debutalder

En av hovedmålsettingene med undersøkelsen var å finne ut når ungdom i Ullern begynner å drikke. Ved utforming av spørreskjema har en valgt å definere ungdoms alkoholdebut som «første gang en drakk alkohol slik at en følte seg beruset». Alternativt kunne en spørre etter første gang en drakk alkohol, og definere dette som debutalder. Mange ungdommer har smakt alkohol en eller flere ganger. Det mest interessante i en undersøkelse som denne er å se når ungdom begynner å benytte alkohol som rusmiddel. En har derfor valgt å definere alkoholdebuten som første gang en opplever å være beruset. Antallet som svarer bekreftende ville trolig være høyere dersom en benyttet en mindre «streng» definisjon.

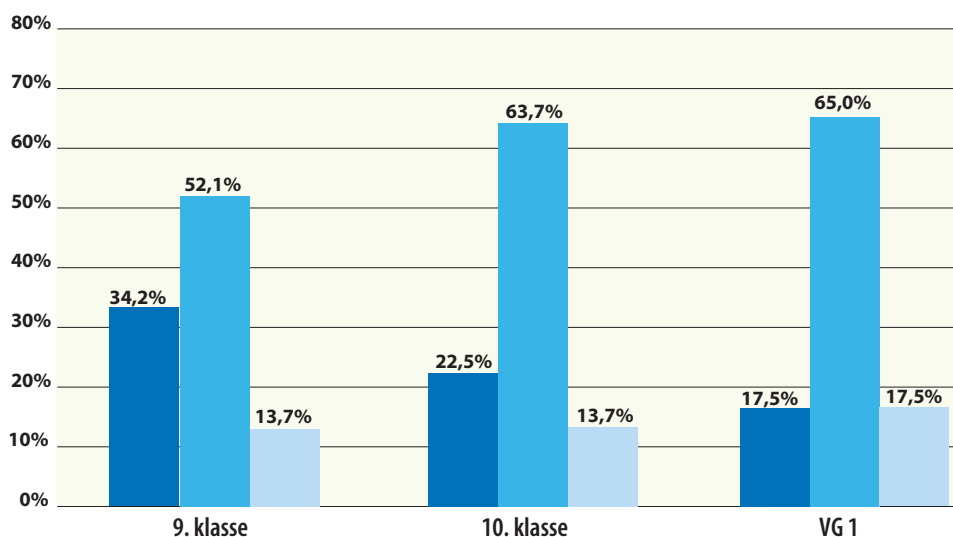
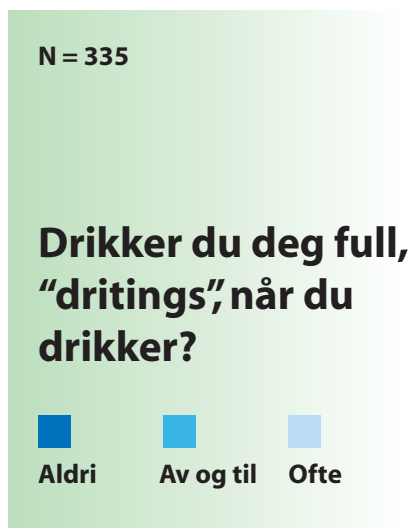
Flertallet av ungdom som har debutert, drakk seg beruset for første gang når de var 14 år. Mange debuterte også når de var 15 år, en del når de var 13. 7,5 % av de som svarte på spørsmålet debuterte når de var 12 år eller yngre. Tidligere har tendensen vært at unge gutter starter tidligere og drikker mer enn jentene. Dette bildet stemmer ikke lenger. Blant elevene i undersøkelsen har like mange jenter som gutter drukket seg beruset. Debutalderen ligger også tett opptil guttenes. Gjennomsnittelig debutalder for jenter er 14,06 år, og for gutter 13,97 år.

4. Hyppighet og mengde

Et annet viktig punkt i undersøkelsen er spørsmål om hvor ofte og hvor mye elevene i undersøkelsen drikker:

	Hvor ofte bruker du alkohol?				Total
	Har bare drukket en gang	Av og til, men ikke så ofte som månedlig	Nokså jevnt, 1-3 ganger pr. måned	Hver uke	
9. klasse	1,4 %	26,4 %	38,9 %	33,3 %	72 stk
10. klasse	–	31,4 %	42,2 %	26,5 %	102 stk
VG 1	–	15,0 %	41,9 %	43,1 %	160 stk
SUM	0,3 %	22,5 %	41,3 %	35,9 %	334 stk

Flertallet av de ungdommene som oppgir å ha drukket seg beruset, svarer at de drikker en til tre ganger i måneden. Men et nesten like stort antall ungdommer oppgir at de drikker hver uke, til sammen 35,9 %. Dette er et høyt tall sammenlignet med Grorud *) der kun 5,1 % av 9. og 10. klassetrinn oppgir at de drikker hver uke, og 30,9 % oppgir å drikke nokså jevnlig. Også når det gjelder hyppighet stiller jenter og gutter likt, begge kjønn drikker like ofte.

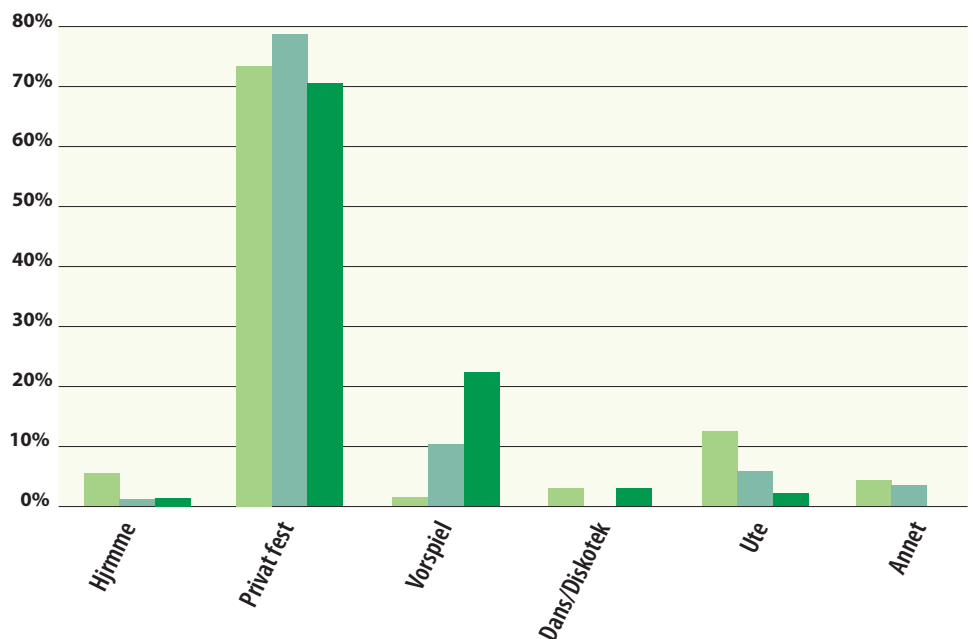
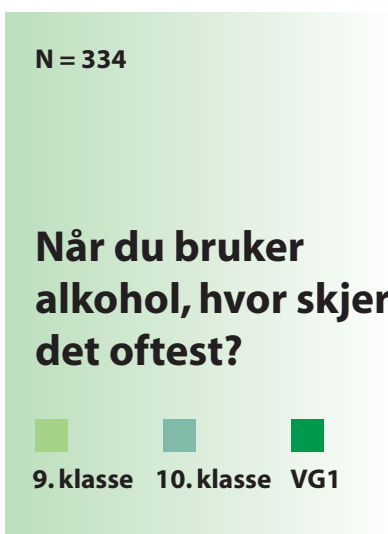

Aldri	Av og til	Ofte	Antall
22,7 %	61,8%	15,5%	335 stk

For å danne et bilde av hvor store mengder ungdom drikker stilte en spørsmålet «Drikker du deg full, 'dritings', når du drikker?» Erfaring fra andre undersøkelser viser at det er vanskelig for ungdom å oppgi hvor mye de drikker i form av enheter, flasker, glass eller centiliter. Det er også svært

individuell hvor mye alkohol den enkelte «tåler». En valgte derfor å spørre om opplevd grad av rus. De fleste ungdommer som drikker alkohol svarer at de drikker seg fulle av og til. Svarene viser også at når elevene blir eldre drikker de seg oftere fulle. Hva den enkelte legger i begreper som «av og til» og «dritings» vil variere fra person til person. Tabellen tegner likevel et bilde av hvordan ungdom drikker når de bruker alkohol.

5. Hvor drikker ungdom alkohol?

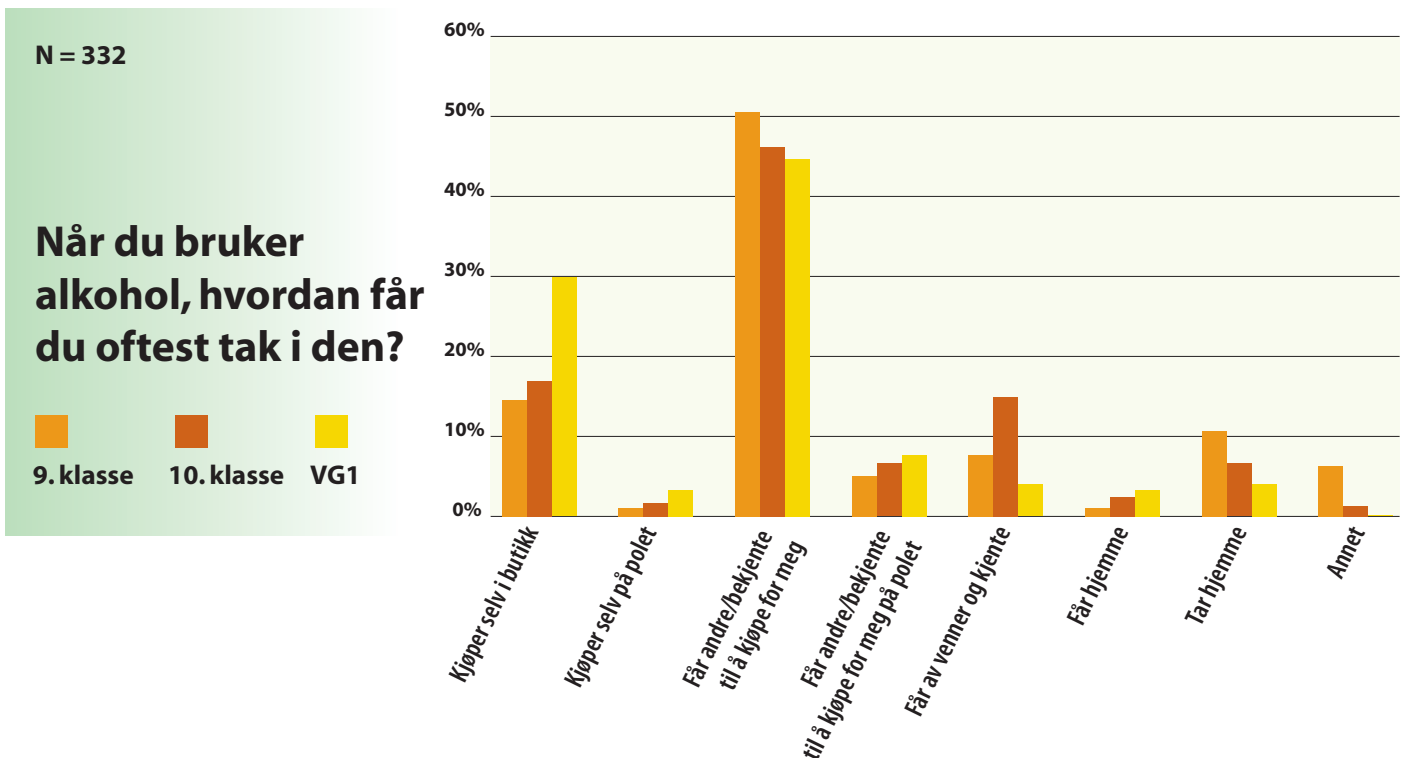

På spørsmål om hvor det oftest drikkes alkohol svarer 88,1 % at dette skjer på private fester og vorspiel. 73,8 % oppgir at de går på private fester flere ganger i måneden eller ukentlig. Svarene fra undersøkelsen tyder på at ungdoms festing i Ullern i hovedsak skjer i private hjem. Samtidig oppgir 54 % av de som drikker at de tror foreldrene kjenner til deres alkoholbruk:

	Når du drikker alkohol, tror du dine foreldre/foresatte vet om det?			Total
	Ja	Nei	Vet ikke	
9. klasse	26,0 %	41,1 %	32,9 %	73 stk
10. klasse	52,9 %	19,6 %	27,5 %	102 stk
VG 1	67,5 %	10,0 %	22,5 %	160 stk
SUM	54,0 %	19,7 %	26,3 %	335 stk

Tallene synliggjør at foresatte har en viktig rolle å spille i forhold til å sette grenser for deres barns alkoholbruk, fordi drikking foregår i det private rom, og trolig også til en viss grad med deres viten.

6. Tilgjengelighet

Blant de som drikker svarer 23,2 % at de kjøper alkohol i butikk selv, mens 46,7 % får venner eller bekjente til å kjøpe for seg i butikk. Svært få kjøper alkohol på polet selv eller via andre, noe som tyder på at det er enklere for mindreårige å få kjøpt alkohol i butikk enn på vinmonopolet. Undersøkelsen viser også at ungdom selv mener det er enkelt å få tak i øl, 59 % sier det samme om vin. Tilsvarende tall for brennevin og hasj/marihuana er henholdsvis 37,7 % og 22,4 %.

På spørsmål om hva en oftest drikker svarer flertallet av elevene at de drikker øl. En kan likevel se en klar forskjell mellom jenter og gutter når det gjelder valg av alkoholholdig drikke; flere gutter enn jenter drikker øl, og langt flere jenter drikker rusbrus og vin. Blant elevene på 9. klassetrinn oppgir 9,7 % at de drikker brennevin oftere enn annen alkohol. Ellers er det en tendens til at elevene går mer og mer over til å drikke øl jo eldre de blir, samtidig som forbruket av rusbrus avtar.

7. Bruk av røyk og snus

Flertallet av elevene som deltar i undersøkelsen røyker eller snuser ikke. Kun 7,8 % røyker daglig, 14,9 % snuser daglig. Det er likevel en del som røyker (19,8 %) og snuser (17,6 %) på fest og fra tid til annen. I likhet med tall fra andre undersøkelser viser også denne en klar sammenheng mellom bruk av røyk/snus og alkohol. Blant de elevene som ikke har drukket seg fulle er det svært få som røyker eller snuser, daglig eller på fest. Dersom elever bruker tobakk eller snus er det en langt større sjanse for at de også drikker alkohol.

8. Konsekvenser av alkoholbruk

Alle de elevene som oppgav at de hadde drukket seg beruset ble også spurt om de noen gang hadde gjort noe de angret på mens de var beruset:

Har du gjort noe i beruset tilstand som du angret på?			
N=334	Ja	Nei	Antall
	56,3%	43,7%	334 stk

	Hvis ja, hva dreier det seg om?			
	Antall personer	Jenter 159 stk	Gutter 175 stk	Prosent av utvalget
Jeg har dummet meg ut	122	71	51	36,5%
Jeg har sagt/gjort noe jeg angret på	84	56	30	25,1%
Jeg har sendt sms-meldinger for å såre andre	9	4	5	2,7%
Jeg har drukket så mye at jeg ikke husker hva som skjedde (black out)	81	55	26	24,3%
Jeg har utøvd fysisk vold mot andre	24	6	18	7,2%
Jeg har begått skadeverk, tyveri og/eller innbrudd	14	2	12	4,2%
Jeg har utført seksuelle handlinger overfor en annen mot dennes vilje	8	3	5	2,4%
Jeg har truet/mobbet andre	13	1	12	3,9%
Annet	18	8	10	5,4%

En ser av tabellen at 81 ungdommer svarer at de har drukket så mye at de har fått «blackout», og et klart flertall av disse (54) er jenter. 18 gutter og 6 jenter oppgir at de har utøvd fysisk vold mot andre når de har vært beruset. I tillegg har 13 ungdommer truet eller mobbet andre, mens 14 sier at de har begått skadeverk, tyveri eller innbrudd. Det store flertallet av de som oppgir å ha utført slike handlinger er gutter. På spørsmål svarer 3 jenter og 5 gutter at de har utøvd seksuelle handlinger ovenfor en annen mot dennes vilje.

Utvalget ble også spurt om de hadde blitt utsatt for noe i beruset tilstand som de skulle ønske ikke hadde skjedd. 27 % av jentene og 26,9 % av guttene svarte ja på dette spørsmålet:

N=334	Har du blitt utsatt for noe i beruset tilstand som du skulle ønske ikke hadde skjedd?		
	Ja	Nei	Antall
	26,9%	73,1%	334

	Hvis ja, hva dreier det seg om?			
	Antall personer	Jente r 159 stk	Gutter 175 stk	Prosent av utvalget
Jeg har blitt utsatt for fysisk vold fra andre	22	1	21	6,5%
Jeg har blitt frastjålet penger og/eller frastjålet/fått ødelagt eiendom	39	16	23	11,7%
Jeg har blitt utsatt for seksuelle handlinger mot min vilje	23	22	1	6,9%
Jeg har blitt truet/mobbet:	5	1	4	1,5%
Annet:	24	14	10	7,2%

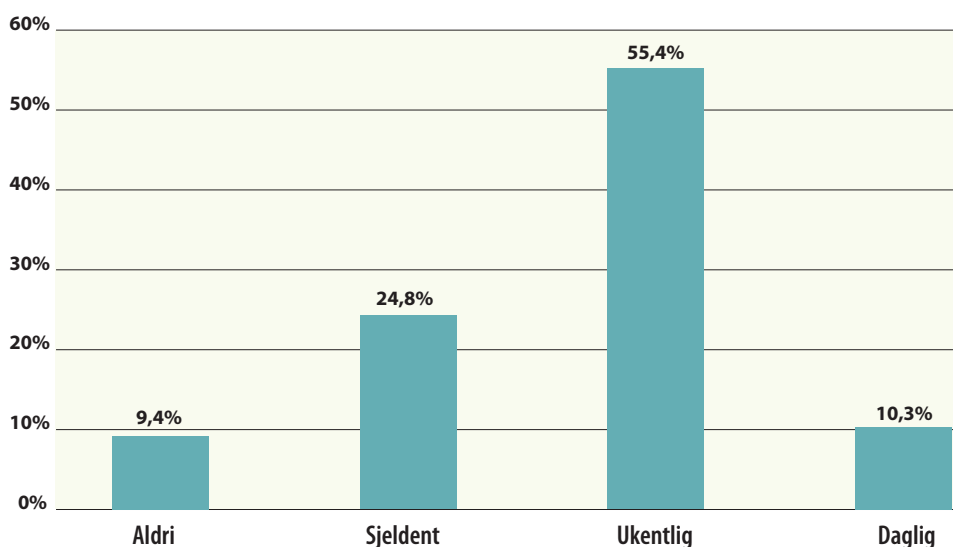
Det er alvorlig at så mange som 23 ungdommer i bydelen rapporterer at de har blitt utsatt for seksuelle handlinger mot deres vilje i beruset tilstand. Nesten like mange har blitt utsatt for fysisk vold, og mange er blitt utsatt for skadeverk eller ran av eiendeler. Til sammen har svært mange blitt utsatt for eller har utført kriminelle handlinger med til dels høye strafferammer. Mange har også drukket så mye at de har mistet hukommelsen, noe som må regnes som en risikosituasjon. I tråd med det vi vet om hvor det drikkes er det sannsynlig at dette skjer på private fester uten voksen tilstedeværelse.

Alle som rapporterte å ha gjort noe eller blitt utsatt for noe en ønsker ikke skulle skjedd i beruset tilstand, ble spurt om en har snakket med voksne om dette. Kun 11,5 % svarte at de hadde fortalt en voksen om hendelsen.

Dette viser at vold, overgrep og andre kriminelle handlinger som ungdom utsettes for når de drikker, sjelden rapporteres videre til politiet eller andre. Tradisjonelt regner en også med at det er en betraktelig underrapportering av slike hendelser i spørreundersøkelser fordi tema er svært tabubelagt, både i forhold til å være den som utfører handlingene og å være offer for disse. En kan derfor regne med at det eksisterer mørketall i forhold til vold, overgrep, mobbing og annet.

9. Foreldrenes drikkemønster

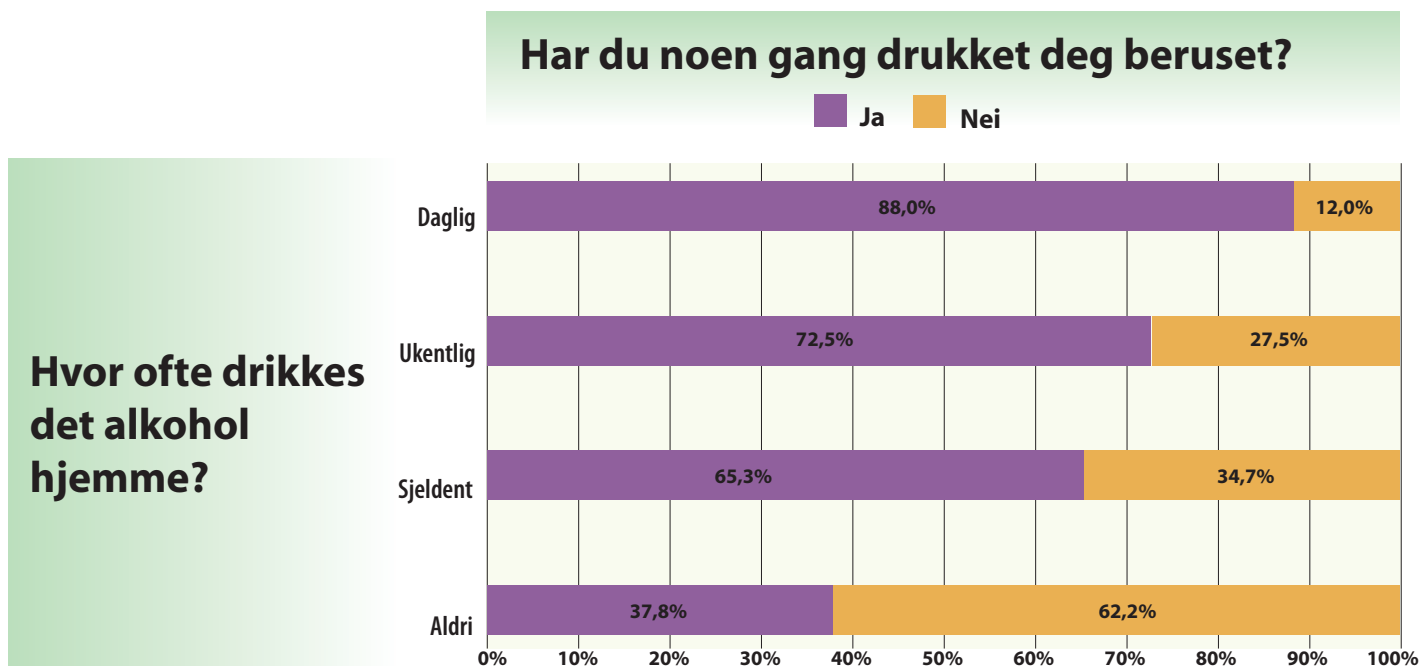
For å få kunnskap om de grenser og retningslinjer som elevene må forholde seg til i sine familier ble de spurt om regler og holdninger i hjemmet. Ungdommene i undersøkelsen ble også spurt om foreldrenes alkoholbruk, fordi dette ofte er en viktig faktor i forhold til barnas egen alkoholbruk.

55,4 % av de som deltok i undersøkelsen svarer at foreldrene drikker ukentlig, 10,3 % svarer at det drikkes alkohol daglig hjemme hos dem. Til sammenligning kan nevnes at tilsvarende undersøkelse i Grorud bydel *) viser at kun 20,1 % av foreldrene der drikker ukentlig, og under 1 % oppgir at foreldrene drikker daglig.

Tallet sier ikke noe om hvor mye det drikkes og ved hvilke anledninger, men det beskriver ungdommenes egne observasjoner i forhold til foreldrenes alkoholmønster. Forskning viser at det er en sammenheng mellom foreldre og barns alkoholbruk. Også denne undersøkelsen viser en slik sammenheng:

Andelen unge som har drukket seg beruset sett i forhold til foreldrenes alkoholbruk:

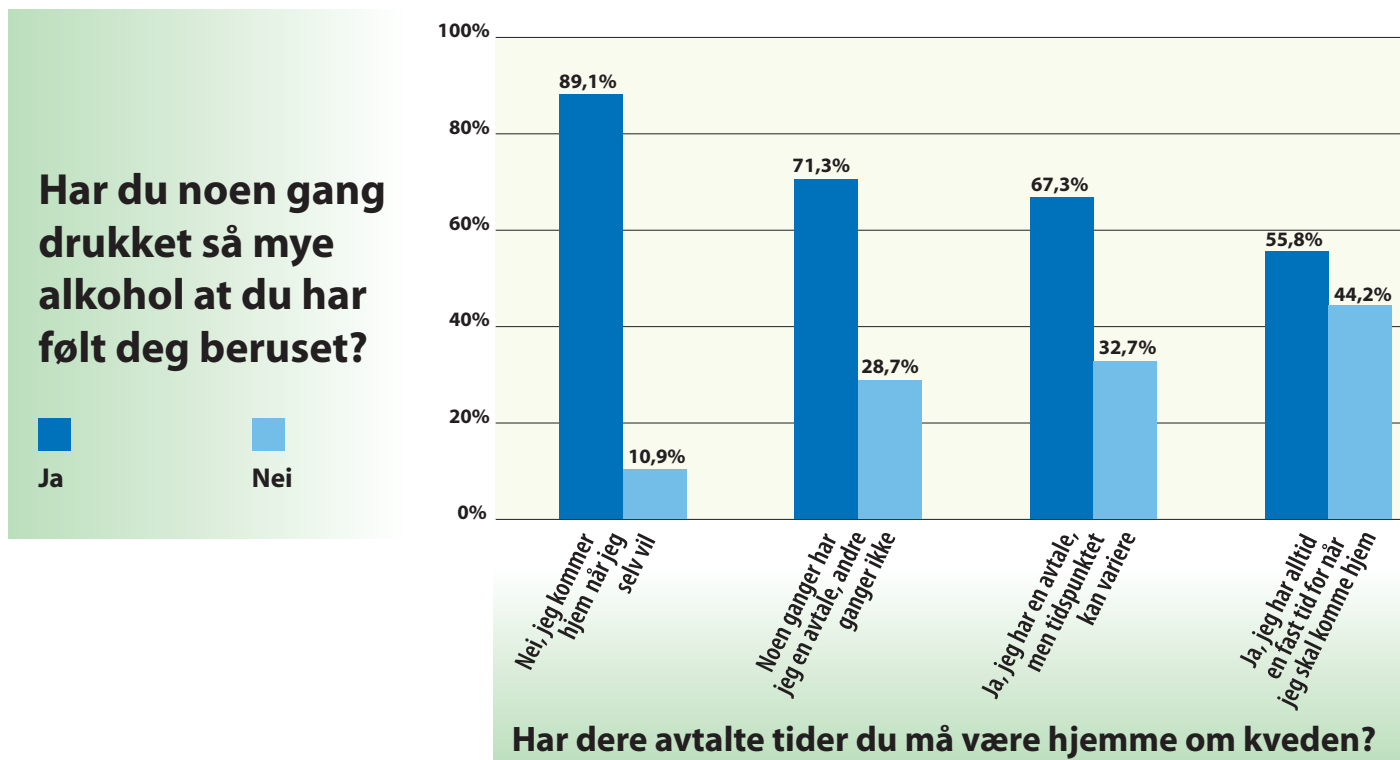
88 % av de som oppgir at foreldrene drikker daglig har selv drukket seg beruset. Andelen synker når foreldre oppgis å drikke sjeldnere.

Når det gjelder sammenhengen mellom ungdommens debutalder og foreldrenes alkoholbruk er ikke tallene entydige. Den gruppen som skiller seg ut er barn av foreldre som drikker daglig. Blant elevene som debuterte svært tidlig, 12 år eller yngre, oppgir en stor andel (29,6 %) at foreldrene drikker daglig. Barn av foreldre som drikker daglig, drikker også oftere enn andre i følge resultatene fra undersøkelsen.

10. Holdninger og regler i hjemmet

Deltagerne i undersøkelsen ble også spurt om hvilke avtaler de hadde hjemme i forhold til tider de må være inne om kvelden og bruk av alkohol. Når det gjelder avtaler med foreldrene om innetider oppgir de fleste elevene at de alltid har avtaler, men at tidspunktet for når de skal være hjemme kan variere. I forhold til alkoholvaner viser det seg at blant de som har faste innetider, er det færre som har drukket seg beruset:

Andel som har drukket seg beruset sett i forhold til familiens avtaler om innetider:

I forhold til regler for ungdommenes alkoholbruk i hjemmet har flertallet av foreldrene mer restriktive regler for de yngste. Men en ser at reglene endrer seg med elevenes alder:

	Hvilke regler har dere hjemme for ditt alkoholbruk?							Total
	At jeg aldri noen sinne bør bruke alkohol	At jeg ikke får lov til å bruke alkohol før jeg har fylt 18 år	At jeg ikke får lov til å bruke alkohol før jeg har fylt 16 år	At jeg kan drikke litt, men bare når foreldrene eller foresatte er tilstede	At jeg kan drikke litt når jeg er ute eller på fest, men med måte.	At jeg kan gjøre som jeg vil	Vet ikke	
9. klasse	4,3 %	50,0 %	14,0 %	9,8 %	9,1 %	1,8 %	11,0 %	164 stk
10. klasse	7,5 %	38,8 %	2,7 %	2,7 %	34,0 %	2,7 %	11,6 %	147 stk
VG 1	4,0 %	21,1 %	2,3 %	2,9 %	53,1 %	8,0 %	8,6 %	175 stk
SUM	5,1 %	36,2 %	6,4 %	5,1 %	32,5 %	4,3 %	10,3 %	486 stk

Når barna er 14 år sier 50 % av foreldrene at de ikke får lov å drikke alkohol før de er fylt 18. Blant 16-åringenes foreldre er det bare 21,1 % som forsøker å håndheve den samme regelen. Over halvparten av foreldrene i denne gruppen mener derimot at barna kan drikke med måte når de er på fest.

Ser en på sammenhengen mellom foreldrenes forbruk og de reglene de forfekter ovenfor barna, er det også en sammenheng. Foreldre som drikker sjelden har mer restriktive regler for sine barn enn foreldre som drikker daglig.

Blant ungdom som rapporterer at foreldrene drikker sjelden, sier 43 % at de ikke får lov å drikke før de er 18 år. Kun 18 % av foreldrene som drikker daglig har denne regelen. Blant foreldre som drikker daglig tillater 46 % at barna drikker med måte på fest. Blant foreldre som oppgis å drikke ukentlig tillater 36,8 % at barna drikker. Tilsvarende tall for foreldre som drikker sjelden eller aldri synker til henholdsvis 24 % og 15,9 %.

Elevene i undersøkelsen ble også spurt om hvilke voksne de ville foretrekke å snakke med om alkohol. 34,5 % oppgir foreldre som ønsket samtalepartner, 30,2 % vil helst snakke med eldre søsken. 12,1 % sier de vil foretrekke å snakke med helsesøster om dette temaet. Dessverre viser tall presentert tidligere i undersøkelsen at få ungdommer snakker med voksne om de negative opplevelsene de har i forbindelse med alkohol.

11. Foreldrenes oppfølging

Alle elever som oppgav at de hadde drukket seg beruset, ble spurt om hvilken betydning det har for dem hvis foreldrene deres følger dem opp på ulike måter:

N=327	Hvilken betydning har det for deg hvordan du drikker hvis foreldrene dine...				
	Drikker ikke	Drikker mindre	Drikker mer	Ingen betydning	Totalt
Venter med å legge seg til du kommer hjem	3,7%	52,0%	2,8%	41,6%	327 stk
Henter deg til avtalt tid når du er ute på fest	13,3%	54,0%	3,1%	29,6%	325 stk
Reiser bort i helgen	2,5%	4,0%	58,8%	34,7%	323 stk

Det er tydelig ut i fra tabellen at foreldrenes oppfølging av barna spiller en rolle i forhold til deres alkoholbruk. Dersom foreldrene er borte i helgen svarer 58,8 % at de vil drikke mer enn de ellers ville gjort. Resultatet er motsatt dersom foreldrene følger opp gjennom å vente med å legge seg eller hente barna når de er på fest. Da vil over halvparten av ungdommene drikke mindre.

12. **Framtid**

Til slutt ble alle som deltok i undersøkelsen spurt om hvordan de trodde at alkoholforbruket deres ville være om to år. 59,4 % svarer at de vil øke sitt forbruk, og 30,6 % tror de vil drikke like mye som i dag. Nesten ingen elever tror de vil redusere sitt forbruk, og kun 8,5 % tror de ikke vil drikke alkohol i det hele tatt om to år. Betegnende nok er det flere elever i 9. klassetrinn som tror de ikke vil drikke, mens blant elevene på VG 1 er det kun 2,3 % som tror at de vil avstå fra alkohol når de er 18 år.

OPPSUMMERING

Undersøkelsen støtter funn fra Ung i Oslo 2006-undersøkelsen som viser at ungdom i Ullern drikker relativt mye sammenlignet med gjennomsnittet i Oslo som helhet. Det kan være mange ulike årsaker til dette. Tradisjonelt regner en Oslo Vest for å være et område med en såkalt liberal alkoholkultur blant befolkningen. Elevene i undersøkelsen bekrefter inntrykket av at foreldregenerasjonen drikker mye alkohol. Gjennom mange års forskning er det påvist at det er en sammenheng mellom foreldrenes alkoholmønster, holdninger og regler, og deres barns atferd.

En kan også tenke seg at det er andre sider ved oppvekstmiljøet i denne og andre vestlige bydeler som forsterker et høyt alkoholforbruk. Undersøkelsen viser at ungdom i Ullern oppholder seg mye i det private rom. Ullern er en bydel med generelt høy levestandard og ressurssterke innbyggere. Mange ungdommer vokser opp med store hus og hager, mange materielle goder og foresatte som arbeider og reiser mye. De såkalte «hjemme-alene» festene er mer utbredt i Ullern enn andre deler av byen, rett og slett fordi muligheten foreligger. Rusfrie arenaer som idretts- og ungdomsorganisasjoner, kulturskoler og fritidsklubber benyttes i mindre grad av ungdom i Ullern enn ungdom i Grorud bydel. I det private rom er det mindre innsyn og kontroll, og derfor mer utbredt med alkoholbruk blant ungdom.

Det viktigste for foreldre til tenåringer er kanskje å merke seg at deres konkrete oppfølging av ungdommene påvirker deres drikkemønster. Dersom mor eller far venter oppe eller henter når de er på fest, vil de fleste drikke mindre enn de ville gjort uten denne oppfølgingen. Dersom foreldrene er fraværende en helg vil dette derimot ha motsatt effekt. Dersom foreldre følger med på sine barn og deres aktiviteter, kan dette i seg selv ha betydning for hvordan de unge drikker. Det er altså ikke slik at foreldre er uten mulighet til å påvirke tenåringenes atferd i forhold til alkohol. Et annet spørsmål er hvor vidt det skal anses som problematisk at ungdom i aldersgruppen 14 til 16 drikker alkohol jevnlig. Det er ulike syn på om og når det er akseptabelt at ungdom begynner å drikke alkohol, og foresatte har ulikt syn på hvilke regler som skal håndheves.

Mange vil likevel se med bekymring på noen av de konsekvenser som synliggjøres gjennom denne undersøkelsen. Når en god del ungdommer i bydelen har blitt utsatt for vold og seksuelle overgrep, eller har utført slike handlinger i beruset tilstand, er dette svært alvorlig. Å oppleve fysiske og psykiske overgrep kan påvirke menneskers livssituasjon over lang tid gjennom uro, angst og depresjoner, nedsatt selvtillit og andre psykiske problemer i tillegg til de fysiske skadene en påføres. Ungdom som utfører kriminelle handlinger som skadeverk, tyveri og vold kan pådra seg et kriminelt rulleblad som forfølger dem senere i livet.

SalTo Ullern har som en av sine målsettinger å heve debutalderen for alkohol blant ungdom. På bakgrunn av undersøkelsen som foreligger, må en nå gå videre og diskutere hvordan dette best kan oppnås. I denne prosessen er det viktig at både skolen, foresatte og ungdommer får komme med sine erfaringer og synspunkter. Ungdomskolene i bydelen gjennomfører i dag det forebyggende programmet «Unge og rus» for 8. klassetrinn. I tilknytning til fremleggelse av resultater fra denne undersøkelsen bør en også se på andre tiltak som kan styrke det forebyggende arbeidet blant barn og ungdom i Ullern.

LITTERATUR

- *) Bydel Grorud (2006): «Jo senere jo bedre». Spørreundersøkelse gjennomført blant alle 9. og 10. klassinger i Bydel Grorud våren 2006. Oslo, Klaus Hennem Produksjon AS.
- ***) Øia, Tormod (2006): «Ung i Oslo. Levekår og sosiale forskjeller». NOVA Rapport 6/07. Oslo, NOVA – Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

OMSLAGSILLUSTRASJON OG DESIGN:
LINA MERIT JACOBSEN

Heftet er utarbeidet av SaLTo-nettverket i Bydel Ullern (2007)

SALTO

SAMMEN LAGER VI ET TRYGT OSLO